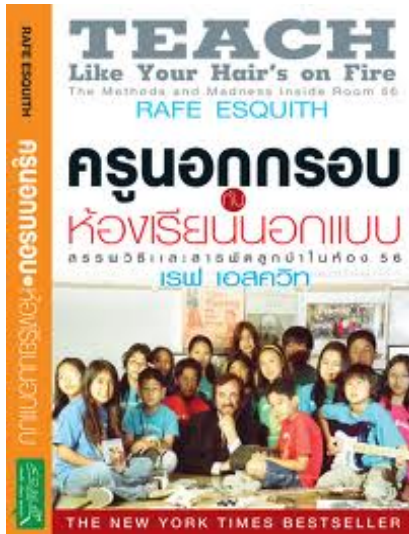

วรรณกรรมวิจารณ์

เรื่อง **ครูนอกกรอบนอกกรอบกับห้องเรียนนอกแบบ : สรรพวิธีและสารพัดลูกบ้าในห้อง 56**
(Teach Like Your Hairs' on Fire: The Methods and Madness inside Room 56)

ดร.ศรีวรรณ ยอดนิล*

เอสควิท, เรฟ. (2555). *ครูนอกกรอบกับห้องเรียนนอกแบบ : สรรพวิธีและสารพัดลูกบ้าในห้อง 56 (Teach Like Your Hairs' on Fire: The Methods and Madness inside Room 56)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 332 หน้า.

หนังสือแปลเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการคิดค้นแนวการเรียนการสอนแบบใหม่เพื่อเสริมพัฒนาการของเด็กในรูปแบบต่าง ๆ และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปรัชญาพัฒนาการนิยม ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นหนังสือที่หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ ยกย่องให้เป็นหนังสือปลุกกระแสการปฏิรูปการจัดการศึกษาของเด็ก ๆ ในอเมริกาและเป็นหนังสือ Bestseller ในปี 2007

หนังสือ *ครูนอกกรอบกับห้องเรียนนอกแบบ สรรพวิธีและสารพัดลูกบ้าในห้อง 56* เขียนจากประสบการณ์ของ เรฟ เอสควิท (Rafe Esquith) ครูผู้สอนในห้อง 56 โรงเรียนประถมศึกษาโฮบาร์ตในนครลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา เรฟ เอสควิท ปฏิเสธงานที่เสนอเงินเดือนมากกว่าการเป็นครูถึงสี่เท่าเพียงเพื่อจะได้อยู่ในที่ ๆ เด็ก ๆ ต้องการเขา สิ่งที่ได้พบเห็นในโรงเรียนแห่งนี้ทำให้ครูเรฟสะเทือนใจอย่างมาก เนื่องจาก เด็กร้อยละ 90 มาจากครอบครัวผู้อพยพเชื้อสายละตินและเกาหลี่ มีความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับความยากจนและไม่มีใครพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ อาศัยในย่านเสื่อมโทรม ที่เด็กสิบขวบบางคนพกอาวุธปืนมาโรงเรียน ส่วนแก๊งอันธพาลและยาเสพติดเป็นเรื่องที่พบเห็นเป็นเรื่องปกติในชีวิต เด็กที่จบจากชั้นประถมศึกษาเพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่อาจจะได้เรียนต่อจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในแต่ละวันของครูเรฟยาวนานกว่าของครูคนอื่น ๆ เพราะครูเรฟใช้เวลาอยู่กับเด็ก ๆ มากกว่า ชั่วโมงเรียนตามปกติทำให้เขาสอนวิชาต่าง ๆ ที่จะต้องมีการทดสอบมาตรฐานและสอนสิ่งที่เขารักเป็นเป็นชีวิตจิตใจได้แก่ วรรณกรรมของ เชกสเปียร์ และมาร์ค ทเวน รวมทั้งสอน เบสบอล ควบคู่กันไปอย่างได้ผล เขามีปรัชญาการสอนที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กและการให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ครูเรฟคิดค้นแนวการเรียนการสอนแบบใหม่โดยทำให้ ห้องเรียนเป็นที่ ๆ เด็กได้เรียนรู้

*รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

และสนุกสนานไปพร้อม ๆ กัน ความตั้งใจจริงกับการเรียนรู้ความต้องการของเด็กนำมาประยุกต์กับการเรียนสอนในแบบฉบับของตนเอง เนื้อหาสำคัญของหนังสือแบ่งออกเป็น 4 ตอน 16 บท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ไฟในห้องเรียน ครูเรฟ กล่าววาลิ่งสำคัญคือครูต้องไม่ยอมจำนนต่อพลังบางอย่างที่เข้ามาบั่นทอนศักยภาพในการที่จะพัฒนาความเป็นเลิศของเด็ก ซึ่งความเป็นเลิศที่แท้จริงนั้นจะต้องอาศัยความเสียสละ ความผิดพลาด และความพยายามอย่างมหาศาล โดยไม่มีทางลัด

ตอนที่ 2 ไม่มีที่ไหนเหมือนบ้าน ห้อง 56 แหล่งพักพิงที่อบอุ่นของเด็ก ๆ ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

1. ยอมรับความจริงกันเถอะ กล่าวถึงสถานการณ์ในปัจจุบันที่ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีแก้ปัญหในการดูแลห้องเรียนให้เรียบร้อยด้วยวิธีการขู่เด็กให้กลัว แต่ผู้เขียนให้ทัศนะว่าขณะครูทำการสอนจะต้องพยายามมองจากมุมมองของเด็กเสมอ และไม่ใช้ความกลัวของเด็กเป็นทางลัดในการให้การศึกษา ซึ่งผู้เขียนได้ปรับปรุงวัฒนธรรมในห้องเรียนเพื่อช่วยแก้ปัญหานี้ โดยพยายามทุกวิถีทางที่จะขจัดความกลัวออกจากห้องเรียน เปลี่ยนความกลัวเป็นความไว้นิ่งเชื่อใจ ทำตัวเป็นที่พึ่งของเด็ก ๆ มีความยุติธรรมมีเหตุผลและเป็นแบบอย่างได้

2. ไปให้ถึงระดับ 6 เป็นการค้นพบชัยชนะในการสอนของผู้เขียนที่เขาเรียกว่า “ยูเรก้าทางการศึกษา” คือ การบ่มเพาะคุณธรรม 6 ระดับ เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ควรมองข้าม ได้แก่ การที่จะให้เด็กประพฤติตัวดีนั้นต้องไม่ใช่เพราะกลัวการถูกทำโทษ การให้รางวัลแก่เด็กอาจกลายเป็นการติดสินบนได้ การที่เด็กพยายามเอาใจครูหรือพ่อแม่อาจส่งผลเสียถึงอนาคต เด็กต้องรู้จักกฎระเบียบซึ่งไม่ใช่เพราะมีเขียนติดไว้ที่ฝาผนัง การสอนให้เด็กรู้จักเกรงใจผู้อื่น และสอนให้เด็กมีจรรยาบรรณฝังอยู่ในจิตวิญญาณ

ตอนที่ 3 วิธีการ แนวคิดเพื่อเสริมพัฒนาการของเด็ก ประกอบด้วย

1. อ่านเพื่อชีวิต เมื่อไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า “การอ่านเป็นพื้นฐานของชีวิต” การอ่านจึงไม่ใช่เครื่องมือเพื่อการสอบ หรือเพื่อแสดงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น ความสำเร็จของผู้เขียนหรือครูเรฟในการสอนให้เด็กอ่าน จึงมีจุดเริ่มต้นจากวิธีการที่ช่วยให้ให้นักเรียนในห้อง 56 รักการอ่าน ร่วมกับการชี้แนะวรรณกรรมที่เหมาะสม สนุกทำท่าย สร้างบรรยากาศแห่งการคลั่งไคล้ในการอ่านหนังสือให้แก่ักเรียน และประเมินความสำเร็จในการอ่านจากอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่นักเรียนห้อง 56 อ่านวรรณกรรมเล่มนั้น ซึ่งหมายถึงนักเรียนของครูเรฟสามารถเชื่อมโยงการอ่านให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และจะสามารถพัฒนาเป็นนักอ่านตลอดชีวิตได้ในอนาคต

2. การเขียน การสอนการเขียนนั้นเป็นการสอนที่ยากและใช้พลังงานมากที่สุด แต่ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ในห้อง 56 ซึ่งนักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้น ได้แสดงถึงทั้งความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถของครูเรฟได้เป็นอย่างดี โดยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจปัญหา และสามารถเลือกวิธีการที่แยบยลมาใช้ในการสอน โดยเริ่มต้นจากแบบฝึกหัดไวยากรณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเขียน ขั้นต่อมาคือการเขียนเรียงความประจำสัปดาห์ รายงานการอ่านหนังสือรายเดือน และขั้นสุดท้ายโครงการนักเรียนน้อย ซึ่งหากครูไทยท่านใดที่กำลังท้อหรือหมดพลังในการสอนการเขียนแล้ว ประสบการณ์ของครูเรฟในห้อง 56 นั้น สามารถเป็นแนวทางในการสอนการเขียนให้ประสบความสำเร็จได้อย่างดียิ่ง

3. คณิตคิดสนุก ปัญหาผลการเรียนคณิตศาสตร์ที่ตกต่ำลงเมื่อผู้เรียนเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นนั้นอาจเป็นเพราะนักเรียนให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวสอบให้ผ่านมากกว่าการเข้าใจในตัวเลขที่แท้จริง ตัวเลขจึงกลายเป็นเรื่องลึกลับในที่สุด แต่ครูเรฟสามารถสร้างปรากฏการณ์ให้ห้อง 56 ให้เป็นห้องเรียนที่รักคณิตศาสตร์โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรม “บ๊ซซ์” (Buzz) และ คณิต

คิดในใจ เป็นต้น ซึ่งพิสูจน์ได้ว่า ความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์ได้มาจากกระบวนการ ไม่ใช่จากแบบทดสอบทำขบทยื่น

4. เราจะไม่ถูกหลอกอีก ครูเรฟ ได้นำเสนอแนวคิดด้านการจัดการเรียนการสอนของรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่ให้เด็กหมกมุ่นอยู่กับการทดสอบ ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ได้ส่งผลถึงศักยภาพที่แท้จริงในตัวเด็กแม้แต่น้อย แต่การเรียนรู้ถึงวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและจริยธรรมในตัวคนต่างหากที่มีศักยภาพเหนือคะแนนสอบ น่าจะเป็นสิ่งสะท้อนให้ระบบการศึกษาไทยและครูไทยได้เห็นว่าคุณภาพการเรียนการสอนไม่ได้วัดกันที่ผลสัมฤทธิ์หรือคะแนนเท่านั้น หากแต่วัดที่คุณค่าภายในตัวเด็กที่จะสะท้อนออกมาเมื่อพวกเขาออกสู่สังคมซึ่งเป็นสิ่งที่วิเศษกว่า

5. โลกนี้แสนมหัศจรรย์ เรื่องเล่าเรื่องนี้ของครูเรฟได้จุดประกายความคิดให้แก่ครูจำนวนมากเมื่อต้องสอนวิชาที่แสนน่าเบื่อ เช่น สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ให้กลายเป็นวิชาที่น่าตื่นเต้นและสนุกสนานผ่านเครื่องมือบนเว็บไซต์ เกม ภาพยนตร์ สารคดี และเทปเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูเรฟให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือทำ โครงการศิลปะร่วมกัน ที่เด็กได้ทั้งความรู้ ความสนุกสนาน และมิตรภาพ

6. ลองผิวดลองถูก ครูเรฟ กล่าวหัวเรื่องย่อยไว้ 5 เรื่อง ซึ่งเกี่ยวกับแนวคิดที่เชื่อว่าวิธีการสอนเชิงปฏิบัติมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คือ ลงมือทำ หาเงิน ฉันทไม่มีเวลาสอนวิทยาศาสตร์ ความล้มเหลวเป็นเรื่องดี และหนูทดลอง ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นการสอนให้นักเรียนของครูเรฟเรียนวิทยาศาสตร์อย่างสนุกสนาน ใช้ศิษย์เก่าของโรงเรียนเป็นต้นแบบแห่งการเรียนวิทยาศาสตร์ให้ห้อง ๆ

7. คนรักศิลปะ เมื่อครูเรฟได้เห็นคุณค่าของศิลปะที่มีต่อเด็ก ๆ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของครูสอนดุริยางค์คนหนึ่ง เขาจึงพยายามที่จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปะในชั้นเรียนจึงเกิดขึ้นทั้งที่ครูเรฟเองไม่มีความถนัด

ในงานศิลปะ โครงการงาน 5 อย่างซึ่งเขานำไปใช้ในชั้นเรียน ศิลปะสอนให้ผู้เรียนรู้มากกว่าความรู้ในรายวิชา ศิลปะสอนให้รู้จักทำงานเป็นทีม การมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และแม้กระทั่งการบริหารเวลา

8. ขอผมเล่นด้วยคน ครูเรฟปรารถนาให้เด็กเห็นคุณค่าของกีฬา และได้รับประโยชน์สูงสุด โดยมีการฝึกฝนและสร้างประสบการณ์ร่วม โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาพลศึกษาให้สอดคล้องกับความรู้ในวิชาอื่น ๆ ไปในเวลาเดียวกัน ขณะเดียวกันครูเรฟมีเป้าหมายการสอนที่สำคัญยิ่งคือ สอนให้เด็กมีน้ำใจในท่ามกลางโลกที่แล้งน้ำใจ ซึ่งสิ่งนี้จะก่อประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวเด็กและสังคมต่อไป

9. เศรษฐศาสตร์ในห้องเรียน ครูเรฟ กล่าวหัวเรื่องย่อยไว้ 5 เรื่อง ซึ่งเกี่ยวกับการปลูกฝังนิสัยความรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณค่าของ “เงิน” เช่น อดเปรี้ยวไว้กินหวาน สอนให้เด็กรู้ว่าการอดทนรอคอยย่อมได้สิ่งที่ดีกว่าการหุนหันพลันแล่นตัดสินใจ ครูเรฟจัดระบบเศรษฐศาสตร์ในห้องเรียน 56 โดยให้เด็ก ๆ ทุกคนมีหน้าที่การทำงานที่ต้องรับผิดชอบ ทุกอาชีพมีรายได้ แต่หากใครทำ กิจกรรม (งาน) อื่นเสริมก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้น ดังนั้นบทบาทของเด็กทุกคนคือทุกคนต้องทำ งานเพื่อให้มีรายได้และต้องรู้จักบริหารจัดการรายได้ของตนเองให้เกิดความคุ้มค่าที่สุด เพราะแม้กระทั่งที่นั่งเรียนในห้องเรียนก็ยิ่งต้องซื้อเอง กิจกรรมเหล่านี้ล้วนปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็ก ๆ เพราะเมื่อเขาซื้อของก็ต้องคิดให้คุ้มค่ากับเงินที่ตนเองหามาได้ แม้จะมองว่าเศรษฐศาสตร์ในห้องเรียนมุ่งเรื่อง “เงิน” แต่เงินก็สามารถสอนคนได้ ยิ่งรีบสอนตั้งแต่ยังเด็กก็จะเป็นบทเรียนและประสบการณ์ที่มีคุณค่าเมื่อเขาต้องเผชิญโลกแห่งความเป็นจริงในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 4 ลูกบ้าไม่จำกัด ช่างแม่งตอร์ปิโด!
เดินหน้าเต็มพิกัด! ประกอบด้วย

10. คิดด้วยตนเอง เรื่องราวในบทที่ 12 กล่าวถึงวิธีการสอนทักษะการแก้โจทย์ปัญหา ของครูเรฟที่มุ่ง

พัฒนากระบวนการคิดและวิเคราะห์ วิธีการสอนนี้เป็นแนวทางที่ดีแก่ครูสอนคณิตศาสตร์ให้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเดิมที่สับสนให้เด็กแก้ปัญหาด้วยการมองหา “คำสำคัญ” (keyword) โดยเน้นให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง แต่มักมองข้ามกระบวนการที่แสดงให้เด็กเห็นว่าจะทำ ความเข้าใจ ตีโจทย์และแก้ปัญหาอย่างไร ขั้นตอนพื้นฐานเหล่านี้จะทำให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ทั้งในวิชาคณิตศาสตร์ และในชีวิตประจำวัน

11. ฮีโร่ในภาพยนตร์ ครูเรฟมีมุมมองที่ว่าการนำ ภาพยนตร์ที่ดีๆ มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สามารถช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ เรียนรู้ถึงผลกระทบด้านดีและร้ายของการตัดสินใจ รวมทั้งสามารถพัฒนาความซาบซึ้งเกี่ยวกับภาพยนตร์พร้อมทั้งฝึกทักษะการเขียน และการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดขึ้นแก่เด็กๆ ได้อีกด้วย

12. ท่องโลก ครูเรฟมองการศึกษาว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับเด็กเพื่อให้ได้เรียนรู้โลกกว้างอีกทั้งยังมองไกลถึงการเตรียมเด็กให้พร้อมกับการอยู่ด้วยตนเองในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเช่น การเอาตัวรอด การจัดการเรื่องเงิน ความสัมพันธ์อื่นๆ เด็กหลายคนไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ชีวิตมากพอ ดังนั้นทักษะที่จำเป็นเหล่านี้ล้วนเริ่มต้นที่ทัศนศึกษานอกห้องเรียนทั้งสิ้น

13. ก็แคร์ร็อกแอนด์โรล (แต่ผมชอบ) นักเรียนในห้อง 56 สามารถเล่นดนตรีได้ซึ่งเริ่มต้นจากทักษะการร้องเพลงอันน้อยนิดของทั้งครูและเด็กๆ สู่การเป็น

วงดนตรีร็อกเล็กๆ ที่สามารถเปิดการแสดงนอกโรงเรียนได้ ครูเรฟสอนโดยเน้นให้เด็กเข้าใจดนตรีที่เขาเล่น ครูเรฟใช้เทคนิคการสอนโดยสอนจากเพลงง่าย ๆ จากนั้นให้จับคู่เล่น 2 คน และเพิ่มเป็น 3 คน 4 คน จนกลายเป็นวงดนตรีขนาดใหญ่

14. Do They Know It's Christmas?

การเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรมการรับใช้ชุมชนภายใต้โครงการเลี้ยงอาหารโลก เด็กๆ จะทำ กิจกรรมเล่นดนตรี ร้องเพลงคริสต์มาสที่ซักซ้อมกันไว้ เลี้ยงอาหารและพูดคุยกับผู้ไร้ที่อยู่อาศัยละแวกโบสถ์ ทำให้เด็ก ๆ เห็นผลของความยากจน การใช้ยาเสพติด การดื่มสุราและความเจ็บป่วยทางจิต เด็กๆ จะเข้าใจผู้คนที่แตกต่างจากตัวเอง เช่น คนจรจัด มากขึ้น เด็กๆ ได้เรียนรู้ที่จะเห็นใจและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

15. พลังเพศเปียร์ ครูเรฟ เอสคิวทได้พยายาม

อธิบายให้เห็นถึงพลังของกิจกรรมการจัดการแสดงละครในชั้นเรียนว่า สามารถบูรณาการการสอนได้หลากหลายเพียงใด ครูเรฟ เองได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมนี้ เพื่อพัฒนาเด็กๆ ของเขา ให้มีทักษะการใช้ภาษาขั้นสูง การแสดงละครอย่างสมบทบาท การเล่นดนตรี การทำงานเป็นทีม ความมีวินัย การรู้จักป้องกันความเสี่ยงการทำงานหนัก ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการค้นพบตนเอง พวกเขาสร้างจุดแข็งของการแสดงโดยเน้นไปที่อารมณ์ของตัวละคร การใช้ภาษา และดนตรีประกอบ